

Για άλλο ανυπόγραφο, άγνωστο και μη αρχειοθετημένο με άλλο τρόπο υλικό, [πατήστε εδώ](#).

Επιστολή Αδάμου Αδάμαντου μετά τη διαγραφή του από το ΑΚΕΛ (Αδάμος Αδάμαντος) (Επιστολή σε Εφημερίδα)

Ιστορικό Σημείωμα

Η παρόν επιστολή γράφτηκε τον Σεπτέμβρη του 1952 από τον Αδάμο Αδάμαντο ως απάντηση στις κατηγορίες του ΑΚΕΛ μετά την διαγραφή του από το κόμμα. Εκδόθηκε στην απογευματινή εφημερίδα “Φως” της Λευκωσίας, καθώς η εφημερίδα του ΑΚΕΛ “Νέος Δημοκράτης” (στην οποία απευθύνεται η επιστολή) αρνήθηκε να την δημοσιεύσει.

Το παρόν αρχείο PDF δημιουργήθηκε για σκοπούς αρχειοθέτησης, μέχρι να εντοπιστεί και να σκαναριστεί το τεύχος της εφημερίδας “Φως”.

Περιεχόμενο

Η Επιστολή του Αδάμου Αδάμαντου του 1952

Προς τον διευθυντήν της εφημερίδος “Ν. Δημοκράτην”, Λευκωσίαν.

Κύριε,

Αναφερόμενος εις την ανακοίνωση της Ε.Ε. ΑΚΕΛ Αμμοχώστου, την οποία εδημοσιεύσετε στην εφημερίδα σας της 31.8.52 σχετικά με την διαγραφή μου από το Κόμμα, σας παρακαλώ δυνάμει του περί Τύπου Νόμου, να δημοσιεύσετε στην ίδια θέση και στην προσεχή Κυριακάτικη σας έκδοση έκδοση παρ. Κυριακής 7.9.52) τα ακόλουθα:

Η Ε.Ε. λέγει ότι, έχοντας υπ' όψη τη στάση μου έναντι του Κόμματος και την καταστρατήγηση βασικών καταστατικών αρχών, κατέληξε στη διαπίσωση ότι δεν έχω θέση μέσα στο κόμμα κι' αποφάσισε τη διαγραφή μου.

Η αλήθεια είναι ότι η Ε.Ε. ουδέποτε ενδιαφέρθηκε να εξετάσει τέτοιο ζήτημα ούτε και φαίνεται ότι θ' απασχολούσε την ολομέλεια της αν εγώ ο ίδιος δεν τόβαλλα το ζήτημα.

Ως γεγονός από πολλού καιρού απομακρύνθηκα από το Κόμμα, δεν έπαιρνα σχεδόν διόλου μέρος εις τες Κομματικές συνεδριάσεις, δεν εξούσα τη ζωή του Κόμματος και δεν εκτελούσα παρά μόνο τες οικονομικές κομματικές μου υποχρεώσεις και γι'αυτό τελευταία εζήτησα, διά λόγους “τάξεως και ευθύνης” να κυρωθώ και με απόφαση η ουσιαστική μου από το κόμμα απομάκρυνση.

Ετόνιζα μάλιστα, πάντοτε φανερά και επίσημα, ουδέποτε φραξιονιστικά και ύπουλα, όπως δειλά το ανακοινωθέν αφήνει να νοηθεί- ότι η απομάκρυνσις μου δεν εσήμαινεν ότι εγκαταλείπω έστω και ένα ιώτα από τες κοινωνικοπολιτικές μου πεποιθήσεις, αλλά οφείλονταν εις το ότι:

1. Δεν εσυμφωνούσα με την γραμμή και την τακτική του Κόμματος.
2. Δεν ενέκρινα τες κομματικές μεθόδους τόσο εντός όσο και εκτός του Κόμματος.
3. Δεν ανεχόμουν την έλλειψη- όπως εγώ την αντιλαμβανόμουν- εσωτερικής μέσα στο κόμμα δημοκρατίας, ούτε την ύπαρξη οργανωμένης εκ των άνω φραξιονιστικής επιβολής γνώμων και απόψεων και, τέλος,
4. Η Επαρχιακή, λοιπόν, επιτροπή, ώφειλε να πη ότι εγώ ο ίδιος εζήτησα, και εκείνη εδέχθηκε, σαν οριστική, την απομάκρυνση μου από το κόμμα και ενέκρινε τη διαγραφή μου για τους λόγους που ανέφερα ή έστω και για τους λόγους, που με το δικό της τρόπο και για εσωτερική κομματική κατανάλωση περιέλαβεν εις το έγγραφο της.

Πέραν όλων αυτών υπέβαλα ότι: Το Κόμμα πιστόν εις την τακτική, τες μεθόδους και τους σκοπούς του, ώφειλε να βρη άλλο πειθαρχικό προς την ηγεσία και απόλυτα προς αυτήν, αφωσιωμένο πρόσωπο, για το αξίωμα του δημάρχου και την ηγεσία του συνδυασμού στες προσεχείς δημοτικές εκλογές.

Η απόφαση που επάρτηκε σε σχετική με το ζήτημα αυτό σύσκεψη της Ε.Ε. και των Ελληνικών μελών του δημοτικού Συμβουλίου, ήταν να εξευρεθή από κοινού σε μια αντιπροσωπεία του Κόμματος και τον δήμαρχο ένα μίνιμουμ προγραμμάτος και συνεργασίας.

Μια τέτοια επιτροπή, αποτελούμενη από τον επαρχιακό Γραμματέα κ. Φάντη, τον κ. Ιάκωβον Νικολάου και τον αντιδήμαρχον κ. Χρ. Σαββίδη, είχε μακράν σύσκεψη μαζί μου και από τη συζήτηση εφαινόταν ότι μπορούσαν να υπάρξουν κάποιες βάσεις συνεργασίας, παρ' όλον ότι σχεδόν ανατράπηκαν από την απαίτηση του επαρχιακού γραμματέα ν' αναιρέσω όσα είπα εναντίον της Κεντρικής Καθοδήγησης του Κόμματος. Η πρόταση, ή καλύτερα η απαίτηση αυτή, να κάμω "δήλωση" απορρίφθη με αγανάκτηση και η άρνηση μου υπήρξε πολύ κατηγορηματική και χωρίς άλλο οδυνηρό για τον κ. Φάντη.

Παρ' όλα αυτά η αντιπροσωπεία έφυγε με την επιθυμία, την οποίαν εξέφρασεν ο κ. Ιάκωβος να ξανασυντηθούμε επί του ζητήματος. Ομως αντί να επακολουθήσει άλλη συνάντηση, μέσα σε λίγες μέρες, εκλήθηκεν εις την Λέσχην ΑΚΕΛ η φράξια του δημοτικού Συμβουλίου (δηλ. όλα τα ελληνικά μέλη του δημοτικού Συμβουλίου) για να της διαβάσει ο κ. Διομήδης Χ" Χρίστου μια μακροσκελή απόφαση, πάνω στο ζήτημα του Δημάρχου, με τη δήλωση ότι μπορούσαν να γίνουν παρατηρήσεις, χωρίς όμως ν' αναμένεται ότι θα γίνουν αλλαγές στην απόφαση, γιατί αυτό θα εσήμαινεν πως η ηγεσία του Κόμματος ήταν δυαδική.

Προσωπικά δεν τους αμφισβήτησα αυτό το κομματικό δικαίωμα. Ομως, διαμαρτυρήθηκα για τον τρόπο με τον οποίο ήταν διατυπωμένο το έγγραφο και εδήλωσα ότι οι ιδικές μου τουλάχιστον απόψεις δεν διατυπώνονται ούτε ακριβώς ούτε επαρκώς και ότι διέκρινα- από την πρώτη αυτή ανάγνωση- πρόθεση και εσκεμμένη ίσως προσπάθεια να παρουσιασθώ για λόγους ευνόητους, ως ο αντεθνικός και ανθελωτικός. Γι' αυτό το λόγο, υπέβαλα την παράκληση να μου δοθεί αντίγραφο με σκοπό να επιφέρω τες παρατηρήσεις μου και να διατυπώσω τες γνώμες μου, όπως τες ήθελα και όχι όπως τες ήθελαν οι κατασκευαστές του εγγράφου, και να δοθή έτσι στες κομματικές ομάδες η ευκαιρία να σχηματίσουν αντικειμενική του όλου ζητήματος εικόνα.

Η απάντησις με την οποίαν εσυμφώνησε και εν τω μεταξύ καταπλεύσας κ. Φάντης, ήταν ότι έπρεπε να ερωτηθή η επαρχιακή Γραμματεία, γιατί δεν είχαν εξουσίαν να μου δώσουν αντίγραφο.

Οταν την επομένην επανέλαβα την απαίτηση μου από τηλεφώνου, μου ελέχθη ότι δεν είχεν ακόμη συνεδριάσει γραμματεία. Οταν και εκ τρίτου εζήτησα να μου σταλή αντίγραφον μου εδηλώθη ότι για το ζήτημα αυτό επήγεν ο κ. Φάντης στην Λευκωσίαν.

Δεν ανανέωσα την προσπάθεια μου ούτε και ούτε μου εδόθη οποιαδήποτε πάνω στην παράκληση μου απάντηση ή δικαιολογία, έμαθα όμως ότι η εντολή την οποίαν ο κ. Φάντης ενόμισεν από την Κ. Ε. ήταν να μη μου δοθή αντίγραφο της αποφάσεως. Με ποίον τρόπον όλ' αυτά συμβιβάζονται με το δημοκρατικόν πνεύμα, που ισχυρίζονται ότι έχουν, και το αδιαφιλονίκητο του ατόμου δικαίωμα ν' ακουσθή και η ιδική του πλευρά, μόνον οι ίδιοι ξέρουν, επικαλούμαι δε για όλ' αυτά και τη μαρτυρία των δημοτικών μου Συμβούλων.

Η ανακοίνωση, που επηκολούθησεν, εδικαίωσε τους φόβους μου. Οχι μόνον οι απόψεις μου και οι γνώμες μου διαστρεβλώθηκαν, αλλά και αυτός ο υπότιτλος της ανακοίνωσης μπήκε με τέτοιο τρόπο, ώστε με την παράλειψη της λέξεως "σήμερον" να δημιουργή την επιθυμητή μεταξύ των οφελών εντύπωση ότι ο δήμαρχος εδιαγράφηκεν από το κόμμα για την ανθενωτική του στάση.

Οι γνώμες όμως και οι απόψεις δεν είναι ούτε σιτάρι, ούτε κριθάρι για να πάρης ένα μονόχερο και να το προσφέρης δείγμα. Είναι το αποτέλεσμα σειράς σκέψεων και συλλογισμών, χωρίς τους οποίους αποβαίνουν ακατανόητες και με ελαφρές τροποποιήσεις, αποβαίνουν απατηλές. Ούτε μπορείς να αφαιρέσης έστω και μια λέξη και να επιμένης ότι δεν τες κακοποιείς.

Ειδικά πάνω στο ενωτικό ζήτημα- ετόνισα στην κομματική αντιπροσωπεία-διαφωνώ ριζικά με την τακτική του κόμματος, γιατί με την αμερικανοκρατία και τον μοναρχοφασισμό στην Ελλάδα, εκείνοι που πρέπει νάχουν το προβάδισμα σ' αυτό το ζήτημα πρέπει νάμαστε όχι εμείς-που μας περιμένουν τα Γιούρα και η Μακρόνησος- αλλά η εθνοκεκκαρχία, η οποία είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το καθεστώς αυτό και παρουσιάζει και κατορθώνει να πείθη αρκετές ακόμη από τες μάζες, ότι και αυτή η απλή συμμετοχή μας διαβάλλει και ζημιώνει την ενωτική της προσπάθεια και εις αυτό μάλιστα αποδίδει κάθε δική της αποτυχία.

Η θέση μας-είπα- απέναντι της αδρανώς δρώσης δεξιοπατριδοκαπηλείας εις όλον αυτόν τον αγώνα πρέπει να είναι θέση μη αντιδρώντας, αλλά και μη προπορευομένου, θέση μάλλον ευμενούς συμπαραστάτου, ώστε η όλη μας στάση να είναι αδιάβλητη και να μη μας επιρρίπτωνται οι ευθύνες της αποτυχίας, μήτε να γινόμαστε κάθε φορά το εξιλαστήριον θύμα με τη στερεότυπη δικαιολογία "φταιν οι κομμουνιστάι".

Πέραν τούτου, ετόνισα ότι από τ' αποτελέσματα των Πρεσβειών που τόσον συχνά στέλλονται, τόσον, εκ μέρους της δεξιάς όσο και της αριστεράς διά το ζήτημά μας, έχω σχηματίσει την πεποίθηση ότι χάνομεν τα λεφτά μας- όπως μας είπε χαρακτηριστικά και ο Πλαστήρας-γιατί η λύση του ζητήματος μας δεν εξαρτάται και πολύ από μας, αλλά πολύ περισσότερο ίσως, αν μη αποκλειστικά εξαρτάται από τες ελληνικές και τες διαθνείς συνθήκες, οι οποίες επί του παρόντος δεν παρουσιάζονται διόλου ευνοϊκές.

Και από μεν της δεξιάς δεν παρουσιάζονται ευνοϊκές γιατί η Κυβέρνηση των Αθηνών, για να μη δυσαρρεστήση τους ξένους πάτρωνες της, είναι αδύνατο να προωθήση το ζήτημά μας και αυτό δεν φαίνεται μόνον από την μέχρι σήμερον πολιτείαν της, αλλά θα φανή και από το ταξίδι του δεσπότη, που δεν έχω καμμίαν αμφιβολία πως θα γυρίση περισσότερο απογοητευμένος, παρά ποτέ. (εννοείται εδώ το τελευταίο ταξίδι της Α. Μ. εις Αθήνας). Από δε της αριστεράς οι συνθήκες δεν είναι ευνοϊκές γιατί πρώτα, πρώτα και αυτή η ανακίνηση του ζητήματος σε διεθνείς οργανισμούς δεν έχει πολιτική βάση και ορθότητα. Στερείται μάλιστα και στοιχειώδους λογικής. Γιατί όταν η επίσημη Ελλάδα, που παρίσταται, δεν βάλλει το ζήτημα με ποιο δικαίωμα θα σηκωθή να το βάλη η οποιαδήποτε άλλη χώρα και δη χώρα προς την οποίαν η ίδια διάκειται εχθρικά; Υστερα έχω την πεποίθηση ότι η Σοβ. Ένωση θ' αποφύγη επιμελώς να τοποθετήση το ζήτημά μας, γιατί κοντά στους άλλους λόγους που ανέφερα, νομίζω πως είναι εξώφλαμη η προσπάθεια της να κρατήση χαλαρούς τους δεσμούς μεταξύ Βρεττανίας και Αμερικής, αν μη και να τους διασπάση. Θα ήταν αφελές κάτω από τέτοιες συνθήκες, να εγείρη ζήτημα σαν το Κυπριακό, που θα έφερνεν ακριβώς το αντίθετον αποτέλεσμα και θα έδινεν

επί πλέον ευκαιρίαν να τεθή σ' ένα διεθνή οργανισμό ζήτημα Βορείου Ηπείρου, ελληνοβουλγαρικών συνόρων και δεν ξέρω τι άλλο.

Εάν, παρ' όλ' αυτά το κόμμα επιμένει να κατεβάση τα μέλη του (γιατί η σημερινή ηγεσία δεν συνηθίζει να κατεβαίνει) σε μαχητικές εκδηλώσεις, θα ήθελα να ξέρω ποια θα είναι η πρακτική ωφέλεια. Προσωπικά πιστεύω καμμία, εκτός από φυλακίσεις και πρόστιμα, με τα οποία εγεμίσαμε με το παραπάνω τα κυβερνητικά ταμεία, και ονειδισμούς και ειρωνίες και σκώμματα από τους δεξιόφρονες, οι οποίοι συνήθισαν τίποτε να μη κάμνουν και όλα να τα εκμεταλλεύονται.

Υποθέσωμεν -είπα- ότι κι εγώ αφήνω τες επιφυλάξεις μου και κατεβαίνω σ' ένα παράφρονα αγώνα. Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα; Θα κάμη η μοναρχοφασιστική κυβέρνηση της Ελλάδας το αιματοβαμμένο μου πουκάμισο σημαία και θα διεκδικήσει με σθένος το αίτημα του λαού μας; Ασφαλώς όχι. (ως γνωστόν τέτοιο πράμα δεν τόκαμε ούτε ο μέγας και πολύς Βενιζέλος μετά τα γεγονότα του 1931. Αντίθετα- και παρά τες διαμαρτυρίες του βουλευτού Ζαβιτσιάνου, αν ενθυμούμαι σωστά- εσυμφώνησε και ο Βενιζέλος τότε με τη Βρετανική Κυβέρνηση ότι το ζήτημα ήταν κλειστό). Αλλά θα συγκινηθή μήπως η εδώ εθναρχοκεκκοφροσύνη; Θα ήταν πολύ αφελές και να το πιστέψη κανείς. Θα περάσουν ίσια- ίσια από τον τόπο του αίματος, θα τον κυττάξουν με βδελυγμία και θα φτύσουν το μέρος που εμόλυνεν ένα "όργανο της σοβιετίας" και διέβαλε τον αδιάβλητον τους- έστω και ανύπαρκτον- αγώνα και τον παρουσίασεν όχι εθνικόν, όπως είναι, αλλά ως κρίκον μιας αλυσής ταραχών, που τα όργανα της Μόσχας εξαπέλυσαν παντού της γήϊνης σφαίρας.

Κάτω από τέτοιες συνθήκες-επρόσθετα-σήμερα δεν είμαι διατεθειμένος να πειθαρχήσω σε ανεδαφικά και ανόητα συνθήματα και να θυσιάσω ουδέ το μικρό μου δακτυλάκι. Τέτοια θυσία θα χρεασθή, και πρέπει να γίνη, όταν εις την Ελλάδα θα υπάρξη κυβέρνηση ικανή να κάμη τη θυσία λάβαρο και να κινήση το σύμπαν για τη διεκδίκηση του δικαίου μας.

Και ο Ελληνικός λαός; Ο καϋμένος ο Ελληνικός δημοκρατικός λαός έχει τσακισθεί σήμερα κάτω από τα κτυπήματα της Αμερικανοκρατίας και των πρακτόρων της και δεν βλέπω ότι η διεθνής ατμόσφαιρα θα επιτρέψει να χυθή σύντομα φως ούτε γύρω από το δίκαιον του ελληνικού, ούτε γύρω από το δίκαιον του Κυπριακού λαού.

Πιθανόν να χρειασθούν και 6 και 10 και 15 ακόμα χρόνια, ωσότου ανατείλη αυτή η ημέρα. Ως τότε, όμως, τι θα κάμνουμε εμείς; Τον εξτρεμιστικόν και φθοροποιόν αγώνα, που προτείνετε; Η θα καθόμαστε με σταυρωμένα τα χέρια πιεζόμενοι από ένα φάυλο διοριστικό καθεστώς;

Ασφαλώς θα μπορούσαμε να δεχθούμεν ένα ικανοποιητικό βαθμό πολιτικών δικαιωμάτων και αυτοκυβέρνησης, ν' αποκτήσουμε γνήσια λαϊκή και εθνική αντιπροσωπεία, η οποία όχι μόνον των άλλων ζητημάτων τη λύση κατά το δυνατόν να προωθεί-κι' ασφαλώς θα τα προωθεί παραπάνω από τον χαρτοπόλεμο των εφημερίδων και την υπομνηματογραφία των κομματικών γραφείων- αλλά και να παρακολουθεί άγρυπνα και να εκμεταλλεύεται με σύνεση και τέχνη κάθε ευκαιρία, ελληνική ή διεθνή, που προάγει την εθνική μας αποκατάσταση.

Πιστεύω ακράδαντα ότι το σύνταγμα δεν απομακρύνει ούτε κατά ένα δευτερόλεπτο την Ενωση. Αντίθετα την προωθεί και παράλληλα, θα απαλλάξει αυτόν τον τόπον από μερικούς βραχνάδες και προ παντός θα του δώση επίσημη, λαϊκή αντιπροσωπευτική φωνή.

Με διαγράφουν -λέγει το έγγραφον- γιατί έχασα την αγωνιστική μου διάθεση. Δεν αναφέρουν όμως έστω και μια φορά, πού αρνήθηκα να κατέβω σε αγώνα. Η αλήθεια είναι πως έχασα, ή μάλλον δεν έχω καμμία εμπιστοσύνη σε ό,τι ονομάζεται κομματική ηγεσία και δεν είμαι διόλου διατεθειμένος να εκτελώ ανόητες αποφάσεις του Παυλάκη και του Παπαϊωάννου, από τη Λευκωσία ή του Φάντη και του Διομήδη από την Αμμόχωστο. Και αυτό το έκαμα πλέον ή σαφές. Δεν μου το επιτρέπει ο

χαρακτήρας μου, η μόρφωση μου, η μικροαστική μου νοοτροπία και αξιοπρέπεια.

Όσον αφορά τέλος τη δήλωση πως το κόμμα με ανάδειξε τρεις φορές δήμαρχο και με έκαμε παγκύπρια προσωπικότητα, θα ήθελα, αν ο ισχυρισμός είναι ότι με ανέσυρεν από την αφάνειαν και ενώ δεν διέθετα καμμιά αξία με ανέδειξε στο αξίωμα του δημάρχου και μ'έκαμε παγκύπρια φυσιογνωμία, θάθελα, λέγω, να μιλήσουν άλλοι γι' αυτό κι' όχι εγώ. Να μιλήσουν οι συμπολίτες μου, το κοινόν της Κύπρου, όσοι με γνώρισαν.

Βαρύσια, 4.9.52

(Υπ.)

Α. Δ. ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ

Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Μη Προσδιορισμένη, Άλλο Υλικό, Δεκαετία 1950-1959, 1952, Λευκωσία

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:other:unclassified:adamantos_epistoli

Last update: **2025/07/15 13:46**

